

Karel de Grote-Hogeschool
Departement lerarenopleiding
Professionele Bachelor Secundair Onderwijs
Campus Noord
Pothoekstraat 125, 2060 Antwerpen
Tel.: 03/217 42 00 Fax: 03/ 217 42 20

LESVOORBEREIDING

nr. : 3

Identificatiegegevens

Naam: Roxanne Cox	Jaar: 2/3	Optie: pkv/po	
Leerjaar/klas: 1d	Graad: Eerste graad		
Datum: 14/11/2008	Beginuur: 10.25	Lokaal: B12	Aantal lln.: 19
Mentor: VMEEA			
School: Sint-Annacollege middenschool			

Lesgegevens

Vak:	Plastische opvoeding
Lesonderwerp:	Lesonderwerp: Herfstboom Beeldend begrip: vorm, kleur Beeldend techniek: kleurpotlood
Didactische beginsituatie:	<ul style="list-style-type: none">• De lln. hebben al met kleurpotlood gewerkt
Situering in het leerplan:	<p>3.1 Beschouwend leren omgaan met beelden</p> <ul style="list-style-type: none">- Zich bewust worden van wat er allemaal te zien is. Beseffen dat uit onze omgeving onophoudelijk beelden op ons afkomen. (1)- Bekwaam zijn om deze beeldsignalen op te vangen, ze te zien in hun relatie tot hun omgeving, ze te begrijpen en te evalueren. (1)- De grote verscheidenheid zien van beelden uit de natuur en beelden door de mens zelf gemaakt; en tegelijkertijd orde en harmonie ontdekken in deze chaos. (1)- Openstaan voor wat beelden voor ons kunnen betekenen. Kunnen verwonderen en bewonderen.(1)- Inzien hoe deze taal werkt, en uit welke componenten (inhoud, beeldaspecten, technieken en materialen) ze is samengesteld. (3) <p>3.2 Kennis verwerven tijdens de beeldende activiteiten</p> <p>3.2.1 Leren in verband met de beeldtaal zelf</p> <ul style="list-style-type: none">- De beeldtaal die de leerlingen reeds van jongsaf spontaan hanteren, verder verrijken en tot ontwikkeling brengen. Onder begeleiding tot een expressieve weergave komen waarbij de beeldaspecten, de techniek en de materialen op een verantwoorde wijze in hun persoonlijk werk worden geïntegreerd. (9, 18 *)- In een eigen tempo en met de eigen mogelijkheden en beperkingen, een hoger niveau bereiken in

- het beeldend uitdrukkingsvermogen, overeenkomstig de geestelijke groei. (9)
- De mogelijkheden en beperkingen van materialen en technieken leren kennen, om deze beeldende middelen functioneel te kunnen aanwenden in het beeldend werk. (5)
 - Ervaren dat technische bekwaamheid de taalvaardigheid en de zeggingskracht van de beeldtaal vergroot. (9)
 - Leren hoe beeldaspecten als kleur, compositie, contrast ... bijdragen tot de rijkdom en de zeggingskracht van het eindproduct. (3)
 - Onder begeleiding kleuren op expressieve, impressieve en symbolische wijze kunnen toepassen. (7)
 - De beeldaspecten zinvol in het eigen werk kunnen integreren, zowel twee- als driedimensionaal. (8, 9)
 - Beelden kunnen samenvoegen tot nieuwe gehelen en nieuwe betekenissen.
 - Gedachten en ideeën door middel van een schets vastleggen. (6)
 - Het eigen beeldend werk naar inhoud en vorm kunnen toelichten. (14)
 - Blijvende zorg hebben voor de vormgeving en de presentatie van de werkjes. (*)
 - Weten wanneer een werk "af" is.

3.2.2 Leren in verband met het thema, het onderwerp

- Ervaren dat het "in-beeld-brengen" de waarneming ondersteunt en intenser maakt, waardoor men zich beter bewust wordt van het wezen en de verschijningsvorm der dingen. (6)
- Die inhouden tijdens het beeldend werk beoordelen, aan elkaar toetsen, ordenen en structureren, zodat hieruit nieuwe dingen ontstaan.
- Verwoorden dat hun visuele beleving beïnvloed wordt door stemming, voorkeur of vooroordeel. (11)
- Inzien dat het leren tijdens de beeldende activiteiten, zich niet beperkt tot feiten en begrippen, maar dat het ook effect heeft op het vlak van relaties, ruimtelijk inzicht, voorstellingsvermogen, zin voor planning, organisatie, structuratie, analyse, synthese, motoriek, het tactiele, enz.

3.3 Effecten op de persoonlijkheid

- Leren zich kritisch opstellen ten opzichte van eigen werk en dat van anderen en om kritische bedenkingen ten aanzien van hun creatieve uitingen te aanvaarden en te verwerken. (15*)
- Vanuit eigen ervaring inzien dat een kunstwerk niet een geïsoleerd product is, maar wel het resultaat van een creatief proces, een integratie van vorm en inhoud, gegroeid uit visie en inspiratie, op een originele manier in beeld gebracht.
- Vreugde scheppen in het beeldend bezig zijn, en de deugdvolle effecten ervan leren ontdekken;
- Ontdekken dat deze ervaringen nog mooier worden als ze kunnen gedeeld worden met anderen, hetzij door het solidair samenwerken, hetzij door de appreciatie van elkaars werk. (17 *)

Handboek: HOOFDSTUK 2 : KLEURPOTLOOD door Inez Wuyts

Geraadpleegde bronnen: www.google.be (afbeeldingen)

Evaluatie lesvoorbereiding	naam en handtekening lector/mentor
☐ slecht	
☐ onvoldoende	
☐ voldoende	
☐ goed	
☐ zeer goed	

Doelstellingen

Hoofddoelstelling:	De lln. kunnen herfstbladeren tekenen in de typische kleuren van de herfst met als techniek toon op toon.
--------------------	---

Nr.	Verwacht eindgedrag
-----	---------------------

Kennis- en inzichtdoelen:

De leerlingen kunnen :

1	De data van de herfst- en winterperiode opnoemen
2	De kleuren van de herfstbladeren benoemen
3	Het uitzicht van een kerstboom en kunnen dit verwoorden
4	De techniek van toon op toon in eigen woorden toelichten a.d.h.v. een voorbeeld

Vaardigheden:

De leerlingen kunnen :

5	Met kleurpotlood werken
6	Met gebruik van de verschillende aangeboden technieken een herfstblad tekenen
7	Al hun werkjes samenvoegen tot één groot geheel

Attituden:

De leraar stimuleert de leerlingen tot :

8	In stilte de klas binnecomen en hun agenda invullen
9	In stilte luisteren naar de lkr en elkaar
10	Een schets maken van hun blad in de voorziene tijd
11	Opbouwende en respectvolle commentaar geven op elkaars werkjes
12	Rustig de klas weer op orde brengen

Vakoverschrijdende eindtermen / ontwikkelingsdoelen:

De leraar stimuleert de leerlingen tot :

13	In groep samenwerken
14	Beelden kunnen samenvoegen tot nieuwe gehelen en nieuwe betekenissen

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
			0. <u>Organisatie:</u>	0. <u>Organisatie:</u> <ul style="list-style-type: none"> • De lln. hebben tekenpapier bij • De lln. hebben kleurpotloden bij • De lln. hebben herfstbladeren bij • Lkr. zorgt voor extra kleurpotloden+herfstbladeren • Afbeeldingen kerstbomen • Did.mat. • papiertape
8		bord	1. <u>Lesbegin:</u>	1. <u>Lesbegin:</u> De lln komen binnen, gaan zitten en nemen hun agenda. De lkr stelt zich voor en schrijft haar naam en het lesonderwerp op bord. De lln. schrijven hun naam op papiertape en kleven het op hun kleding. Mevrouw Cox Lesonderwerp: herfstboom Beeldend begrip: vorm, kleur Beeldend techniek: kleurpotlood
9	5 min.			
1 2 1		Bord Bord Bord	2. <u>Motivatiefase:</u> Herfst: 21 september t/m 20 december Typerend herfst: herfstblaadjes Herfstkleuren: geel, bruin, oranje, oker, roest Na de herfst komt de winter van 21 december t/m 20 maart In de winter vieren we kerstmis Typisch kerst: feest, koude, sneeuw kerstboom	2. <u>Motivatiefase:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Wie kan mij vertellen wanneer de herfst begint en wanneer die ten einde is? (De herfst begin officieel op 21 september t/m 20 december) • Wat is er typerend aan de herfst? (herfstblaadjes) • Welke kleuren zijn typisch voor de herfst? (roest, bruin, oranje, geel enz.) De lkr. schrijft links van het bord brainstorm-gewijs op wat de lln. opnoemen. <ul style="list-style-type: none"> • Na de herfst komt de? (winter) • Van 21 dec. Tot...? (20 maart) • En in de winter vieren we? (kerstmis) • Noem mij eens enkele typische kenmerken van kerstmis. De lkr. schrijft rechts op het bord en schrijft er brainstorm-gewijs bij wat de lln.

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
3 9		Bord	Typisch kerstboom: rood, groen, versiering, kadootjes	opnoemen. Als iemand kerstboom zegt houd de lkr. even halt en lijd de brainstorm van kerstmis naar een brainstorm rond de kerstboom. <ul style="list-style-type: none"> • Wat is er typisch aan een kerstboom? (versiering) • Welke kleuren komen er veel in voor? (groen rood) • • Wie is het met mij eens als ik zeg dat er meer gevierd moet worden door het jaar heen, en niet alleen op kerstmis!? Laat ons een nieuwe traditie starten! We gaan geen kerstboom maken maar een HERFSTBOOM! Wij gaan vieren dat het herfst is!
3 9	10 min.	Bord	Herfstboom: boom versierd met herfstblaadjes in de typische kleuren van de herfst.	We gaan alle typische kenmerken van een kerstboom behouden, maar vertalen naar het herfstthema. <ul style="list-style-type: none"> • Wat was er nu weer typisch aan een kerstboom? (rood, groen, versiering, kadootjes) • Hoe zouden we dat kunnen vertalen naar de herfst? • Wat zijn de typische kleuren van de herfst nu weer? (geel, bruin, oranje, oker, roest) Op het bord vormt zich ondertussen het schema naar een herfstboom. Samenvatting herfstboom: Onze herfstboom wordt dus een boom, versierd met herfstblaadjes in de typische kleuren van de herfst. Hoe gaan we te werk gaan?
		Did. Mat.	3. Lesmidden: <u>Lesonderwerp:</u> <u>Techniek:</u> Toon op toon= verschillende lagen (tonen) op elkaar.	3. Lesmidden: Om te beginnen zullen we onze versiering moeten maken= herfstblaadjes. <u>Lesonderwerp:</u> We gaan onze herfstblaadjes tekenen met kleurpotlood maar met een speciale techniek, ideaal om herfstbladeren weer te geven. <u>Techniek:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Wie kent de techniek van toon op toon? • De techniek heet toon op toon, zou je de techniek kunnen afleiden van zijn benaming? (kleur op kleur)

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
		Did.Mat.	<p>Stappenplan: Stap 1: herfstblad rechtop. Stap 2: teken vierkant van vijftien op vijftien centimeter op je blad voor de juiste afmetingen. Stap 3: schets blad met grijs potlood (1 bladskelet, 2 contouren) Stap 4: bestudeer herfstblad Stap 5: grondlaag Stap 6: eerste bovenlaag Stap 7: teken zoveel lagen als je zelf nodig acht. Stap 8: knip je blad uit</p> <p>Tips:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werk met veel lagen voor kleurintensiteit • Overdrijf • Werk met contrasten tussen licht en donker • Analyseer je blad • Kijk van een afstand naar je werkje. • 	<p>De lkr. roept de lln. samen rond een tafel voor een demonstratie.</p> <p>Door met verschillende lagen (tonen) op elkaar te werken kan je subtiele overgangen creëren en meer diepte weergeven in je tekening. Bij geoefende kleurpotloodkunstenaars kan deze techniek leiden tot fotografisch realisme. Lkr. toont voorbeelden.</p> <p>Maar daar streven wij niet naar, wij zijn nog maar beginners in het toon op toon tekenen. Hoe gaan we te werk gaan?</p> <p>Stap 1: neem je herfstblad en zet het rechtop tegen je pennenzak of iets dergelijks. Stap 2: Zorg ervoor dat je blad minstens vijftien op vijftien centimeter groot is. Teken desnoods eerste een vierkant op je blad van die afmetingen. Stap 3: je schets met grijs potlood zachtjes je blad. Tip: begin met het bladskelet en teken dan pas de contouren. <ul style="list-style-type: none"> • Wie kan mij vertellen wat een bladskelet is!? (de gezamenlijke nerven van een blad) Stap 4: bekijk je blad heel aandachtig voor je begint te kleuren. Kijk naar de verschillende kleurschakeringen en zoek in je pennenzak kleurpotloden die die schakeringen zouden kunnen weergeven. En test deze uit op je papier. (we gaan niet heel ons A4 blad gebruiken, dus de rest van je papier kan je als klad gebruiken) Stap 5: Toon op toon is een techniek van verschillende tonen op elkaar aan te brengen, dus begin met je grondlaag. Tip: je moet niet heel je blad met dezelfde grondlaag inkleuren, niet heel je blad heeft dezelfde kleur. Stap 6: teken een eerste bovenlaag Stap 7: teken zoveel lagen als je zelf nodig acht.</p> <p>Tips om met kleurpotlood te tekenen::</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werken met kleurpotlood wil niet zeggen dat je een 'soft' resultaat gaat verkrijgen (kleurpotlood wordt ten onrechte vaak zo gezien). Met kleurpotlood kan je ook kleurintensiteit verkrijgen. Kleurpotlood is 'soft' wanneer je slechts met één laag werkt. Werk je met verschillende lagen, dan worden je kleuren dieper. • Beetje overdrijven mag; je bent met kleur bezig. • Zorg ervoor dat je werk 'fris' en 'levendig' blijft. Dit kan je bekomen

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
9	15 min.			<p>door te zorgen voor contrast van licht en donker. Kies voor lichtaccenten!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leer kijken naar de verschillende kleurnuances • Bekijk regelmatig je werk van op een afstand: dat geeft vaak een beter beeld van daar waar je nog wat moet bijwerken. <p>Zo nu is het aan jullie.</p>
5 6 9 10	10 min.		4. Lesmidden:	4. Lesmidden: De lln. gaan terug aan hun bank zitten en werken onder individuele begeleiding aan hun herfstblad.
9 4 11		<p>Werkjes van de lln.</p> <p>Bord</p>	<p>5. Leseinde:</p> <p><u>Eindevaluatie:</u></p> <p>Toon op toon= verschillende lagen (tonen) op elkaar.</p> <p><u>Tegen volgende week:</u></p> <p>Mee brengen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versiering • Kerstkaart • Schaar • Pakjes 	<p>5. Leseinde:</p> <p><u>Eindevaluatie:</u></p> <p>De lkr. roept de lln. bijeen met hun werkjes aan een tafel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wie wil zijn eigen werkje eens toelichten, ons vertellen welke kleuren hij/zij heeft gebruikt, in welke volgorde enzovoort? <p>Enkele lln. lichten hun werkje toe, de lkr. en de andere lln. geven tips over kleurgebruik en intensiteit.</p> <p>Zij die nog niet klaar zijn, dat is niet erg, er is altijd nog volgende les.</p> <p>De lln. gaan terug naar hun plaats en nemen hun agenda.</p> <p><u>Tegen volgende week:</u></p> <p>Tegen volgende week mogen jullie nog wat kerstversiering meebrengen die past bij de kleuren van je herfstblad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke kleuren waren dat ook alweer? (geel, bruin, rood oranje, enz.) <p>Kerstkaarten die jullie met het gezin hebben opgestuurd naar familie en vrienden.</p> <p>Een schaar om je herfstblad uit te knippen.</p> <p>And last but not least, we hebben al versiering met de typische herfstkleuren, de boom die we gaan versieren staat op de speelplaats,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat ontbreekt er nog aan onze herfstboom? (pakjes) <p>Inderdaad. Ik heb al jullie namen opgeschreven en in dit zakje gestoken, jullie trekken allemaal een naam en tegen volgende week brengen jullie allemaal een pakje mee voor de persoon waar je de naam van hebt getrokken.</p> <p>BELANGRIJK: het pakje dat je koopt mag niet meer dan twee euro kosten.</p>

Doel nr.	Tijd	Media	Leerinhoud	Lesontwikkeling
9 12	10 min.		<u>Opruimmoment:</u>	<u>Opruimmoment:</u> Zo, dan hebben we nog even tijd om de klas op te rommelen en als de bel gaat mogen jullie beschikken.

Bordschema 1

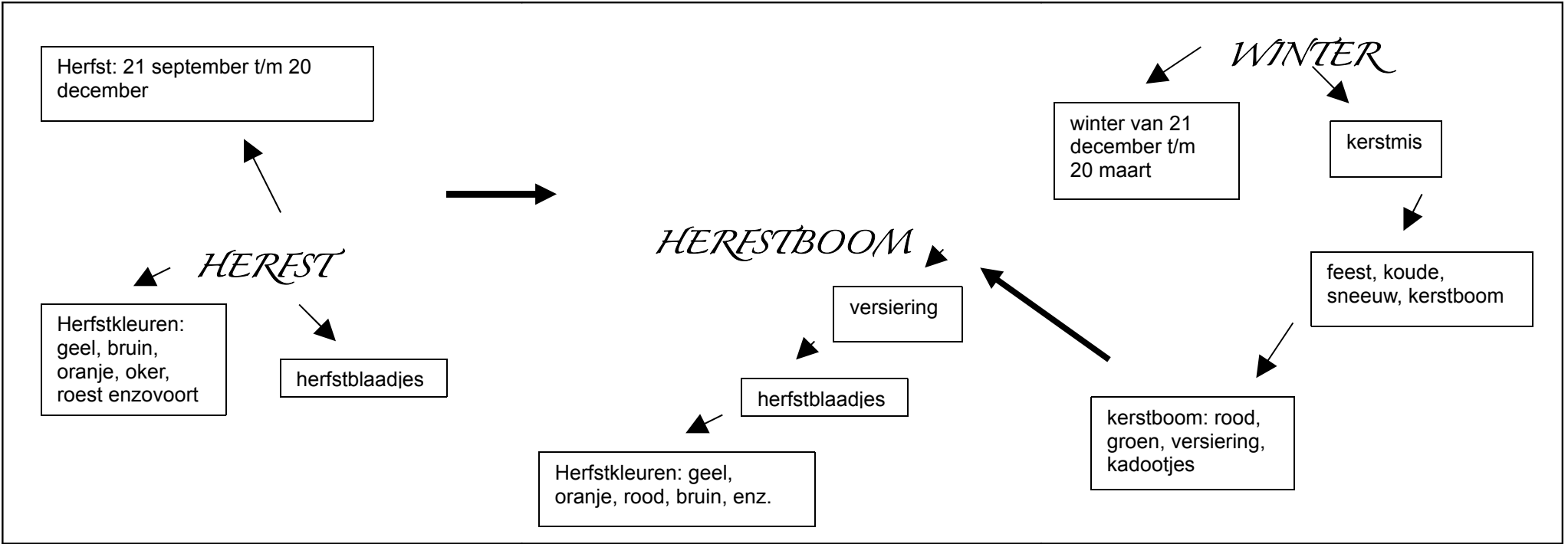
Mevrouw Cox

Lesonderwerp: herfstboom

Beeldend begrip: vorm, kleur

Beeldend materiaal: tekenpapier en kleurpotlood

Bordschema 2

Bordschema 3

Stappenplan:

- Stap 1: herfstblad rechtop.
- Stap 2: teken vierkant van vijftien op vijftien centimeter op je blad voor de juiste afmetingen.
- Stap 3: schets blad met grijs potlood (1 bladskelet, 2 contouren)
- Stap 4: bestudeer herfstblad
- Stap 5: grondlaag
- Stap 6: eerste bovenlaag
- Stap 7: teken zoveel lagen als je zelf nodig acht.
- Stap 8: knip je blad uit

Agenda:

17/11/2008:

- Versiering
- Kerstkaart
- Schaar
- Pakjes

HERESTBOOM

versiering

herfstblaadjes

Herfstkleuren: geel,
oranje, rood, bruin, enz.

Tips:

- Werk met veel lagen voor kleurintensiteit
- Overdrijf
- Werk met contrasten tussen licht en donker
- Analyseer je blad
- Kijk van een afstand naar je werkje.

REFLECTIE NA DE LES

Overloop in gedachten de gegeven les. Maak in onderstaande tabel een opsomming van de sterke en de zwakke momenten. Links noteer je een aantal lesmomenten die goed liepen, rechts een aantal lesmomenten die slechter liepen.

Sterke lesmomenten	Zwakke lesmomenten

2. Selecteer uit de kolom 'zwakke lesmomenten' een moment, dat je verder analyseert d.m.v. volgende stappen:

a. Beschrijf zo objectief mogelijk wat er gebeurde. Volgende richtvraagjes kunnen daarbij helpen: - Wat wilde jij, wat voelde jij, wat dacht jij, wat deed jij? - Wat denk je dat de leerlingen wilden /voelden / dachten? Wat deden ze
b. Zoek, op basis van bovenstaande beschrijving, mogelijke verklaringen voor het probleem.
c. Formuleer minstens één haalbare oplossing. Beschrijf ze in zo concreet mogelijke gedragingen.